

ประจำเดือนอาจเป็นเรื่องคุ้นเคยของสาวๆหลายคน แต่หากประจำเดือนมาไม่ปกติอาจเป็นสัญญาณของโรคมบางอย่างได้ บทความนี้จะพาทุกท่านไปทำความรู้จักประจำเดือนและโรคที่เกี่ยวข้องกันค่ะ

ประจำเดือน, รอบเดือน หรือ ระบุ (Menstruation) คือ เยื่อบุโพรงมดลูกที่หลุดลอกออกมา เป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงของฮอร์โมนต่อมใต้สมองกระตุ้นรังไข่ให้สร้างฮอร์โมนเพศหญิง (Estrogen และ Progesterone) เพื่อให้ไข่ตกและสร้างเยื่อบุในโพรงมดลูกให้หนาตัวเพื่อรองรับการฝังตัวของตัวอ่อน แต่หากไม่มีการตั้งครรภ์ เยื่อบุโพรงมดลูกนั้นก็จะหลุดลอกตัวออกมาเป็นประจำเดือน โดยปกติกระบวนการนี้จะเกิดขึ้นในทุกๆ 21-35 วัน (เฉลี่ย 28 วัน) ประจำเดือนที่ปกติจะมาครั้งละ 3-8 วัน มีสีแดงถึงสีน้ำตาลปนดำ โดยปริมาณเลือดในแต่ละวันไม่ควรเกิน 80 มิลลิลิตร หรือ ประมาณผ้าอนามัยแบบชุ่ม 4 ผืน ในบางครั้งอาจมีลิ่มเลือดปนได้เล็กน้อย

แต่ทว่าเลือดที่ออกมาบางครั้งพบว่าไม่เป็นดังที่กล่าวข้างต้น เช่น ประจำเดือนมาปริมาณมาก จำนวนวันมานาน หรือประจำเดือนมาไม่เป็นรอบสม่ำเสมอ อาการผิดปกติเช่นนี้อาจเกิดจากโรคหรือความผิดปกติได้ แบ่งตามสาเหตุใหญ่ได้เป็น 2 สาเหตุ ได้แก่

- 1.สาเหตุที่เกิดจากความผิดปกติที่เกี่ยวกับมดลูก เช่น ตึงเนื้อ,เนื้องอกมดลูก,มดลูกโตจากเยื่อบุโพรงมดลูกเจริญผิดที่, มะเร็ง
- 2.สาเหตุที่ไม่เกี่ยวข้องกับมดลูก เช่น ภาวะเลือดออกผิดปกติ ภาวะรังไข่ทำงานผิดปกติ ความผิดปกติจากยาหรือได้รับการทำหัตถการมาก่อน

โดยทั่วไปมะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูกมักจะพบในช่วงอายุราว 60 ปีขึ้นไป มีปัจจัยเสี่ยงได้แก่ ภาวะอ้วน โรคเบาหวาน มีภาวะไข่ไม่ตกเรื้อรัง ได้รับยา Tamoxifen ได้รับฮอร์โมน estrogen เป็นเวลานาน หรือการมีประวัติครอบครัวเป็นมะเร็งทางกรรมพันธุ์ ประมาณร้อยละ 80 ของอาการที่พบ คือ การมีประจำเดือนผิดปกติ เช่น ไม่ตรงรอบเดือน กระปริดกระปรอย ประจำเดือนมานาน โดยเฉพาะหากมีเลือดออกหลังวัยหมดประจำเดือน

ปัจจุบันยังไม่มีคำแนะนำในการคัดกรองมะเร็งเยื่อบุโพรงมดลูกในบุคคลทั่วไป แต่หากมีความเสี่ยงดังกล่าว ร่วมกับมีปัญหาเลือดออกทางช่องคลอดผิดปกติ แนะนำให้ตรวจเพิ่มเติมเพื่อวินิจฉัยโรคที่เกิดจากเลือดออกผิดปกติ ต้องอาศัยทั้งประวัติ การตรวจร่างกาย การตรวจภายใน การตรวจทางห้องปฏิบัติการ และการตรวจวินิจฉัยอื่นๆ เช่น อัลตราซาวด์ โดยเฉพาะภาวะเลือดออกหลังวัยหมดประจำเดือนหากพบว่าเยื่อบุโพรงมดลูกหนาตัว การวินิจฉัยโรคควรได้รับการขูดเก็บชิ้นเนื้อในโพรงมดลูก ซึ่งปัจจุบันมักจะเริ่มจากการใช้อุปกรณ์สุ่มเนื้อขนาดเล็กตรวจ (Endocell) โดยไม่ต้องใช้ยาชาหรือยาแก้ปวด สามารถกลับไปพักฟื้นที่บ้านได้ในกรณีที่ไม่สามารถเก็บชิ้นเนื้อด้วยวิธีดังกล่าว ก็สามารถใช่วิธีขูดมดลูก หรือ ส่องกล้องโพรงมดลูกได้เช่นกัน

ดังนั้นหากมีอาการเลือดออกช่องคลอดผิดปกติหรือประจำเดือนผิดปกติ นับเป็นสัญญาณเตือนโรคที่สำคัญ แนะนำให้ขอรับคำปรึกษาและตรวจเพิ่มเติมกับสูตินรีแพทย์ เพื่อตรวจหาโรคและความผิดปกติต่างๆตั้งแต่เนิ่นๆ

